

PROTOCOL PEDAGOGISCH KLIMAAT 2023 2024

OBS DE DOBBELSTEEN
Philomenahof 29 | 4631NM | Hoogerheide
info-obsdedobbelsteen@stichtingsom.com
www.obs-dedobbelsteen.nl

Voorwoord

Scholen zijn wettelijk verplicht om zorg te dragen voor een veilige school.

Dat betekent dat er een inspanningsverplichting is om te voldoen aan een actief veiligheidsbeleid en dat het veiligheidsbeleid wordt gemonitord. Wij vullen daarom elk jaar de Monitor Sociale veiligheid in en analyseren met het team de resultaten.

Binnen ons veiligheidsbeleid zijn er een naast het MT een aantal teamleden aangesteld om taken te coördineren rondom het anti pestbeleid van de school. Bij ons zijn dat Angelique Sannes ,de anti-pestcoördinator, en de coördinator van de Kanjer ontwikkelgroep Pepijn Battes.

Ook moet er iemand binnen de school fungeren als vast aanspreekpunt in het kader van pesten. Liefst zo laagdrempelig mogelijk. Bij ons op school noemen we deze discipline de 'anti-pestcoördinator'. Deze taak wordt ook door Angelique Sannes uitgevoerd met ondersteuning in de onderbouw van Lian Dekkers.

Onze doelstelling is om het veiligheidsbeleid concreet vorm te geven in een pedagogisch protocol. We willen een set van samenhangende maatregelen hanteren die gericht zijn op preventie en het

afhandelen van mogelijke incidenten. We willen een school waarin iedereen aardig, rustig en netjes is en waar we werken aan ontwikkelen van karakter en vertrouwen.

Het beleidsplan Pedagogisch Protocol (*Sociale Veiligheid*) moet gedragen worden door alle geledingen binnen de school en zal dus jaarlijks op de agenda staan van overlegvormen en evaluatiemomenten.

Ook overlegvormen en evaluatiemomenten waarbij ouders een belangrijke rol vervullen.

We hanteren de Kanjer methode ter ondersteuning van de sociale veiligheid met daarin aandacht voor een anti pestprogramma waarin de nadruk ligt op realiseren en verhogen van het welbevinden van alle kinderen. De anti pestcoördinator verzorgt jaarlijks een aantal activiteiten op groepsniveau t.b.v. het versterken van het welbevinden van de leerlingen en het preventief inzetten op voorkomen van pestgedrag.

Het Pedagogisch protocol (Sociaal Veiligheidsplan) van de Dobbelsteen is een zgn. *Levend Document*. Dat betekent dat we voortdurend het plan naast de werkelijkheid leggen en waar noodzakelijk aanpassingen doen.

De Dobbelsteen heeft ook een pestprotocol op A4 formaat en een protocol Sociale Media. Deze protocollen zijn onderdeel van onze aanpak voor het realiseren van een veilig schoolklimaat..

De vragen die we ons stellen rondom veiligheid en welbevinden worden in onze PDCA cyclus opgenomen en borging heeft daarbij onze specifieke aandacht.

Centrale vragen:

- € Hoe kunnen we incidenten voorkomen?
- € Hoe beleven de kinderen, ouders en teamleden (hun) veiligheid op school?
- € Hoe is het gesteld met het welbevinden van kinderen, ouders en teamleden op school?

Het Pedagogisch protocol staat vanzelfsprekend in nauwe relatie met onze visie en missie , die verwoord is in ons schoolplan Kanskracht.

Rob Jiskoot

Directeur De Dobbelsteen.

Inleiding pedagogisch protocol

Op obs De Dobbelsteen vinden wij het belangrijk om alle zaken, die bijdragen aan ons goede pedagogische klimaat, vast te leggen in een protocol. Op deze manier willen we voor alle

betrokkenen inzichtelijk maken wat wij belangrijk vinden, hoe we om willen gaan met elkaar en wat onze werkwijze is. Dit alles is gebaseerd op het idee, dat wij denken dat goed gedrag aan te leren is. We vinden het belangrijk om hier veel aandacht aan te besteden. We vertalen dat door in onze aanpak zoveel mogelijk de nadruk te leggen op het positieve gedrag en op eigenaarschap. We benadrukken en complimenteren dan ook zoveel mogelijk het juiste gedrag. En als voorbeeld van eigenaarschap hangen er bij de ingang van elk lokaal de door de leerlingen positief opgestelde groepsafspraken.

Natuurlijk hebben we ook op onze school in uitzonderlijke situaties wel eens te maken met pestgedrag. In het protocol willen wij laten zien hoe wij ons inspinnen om pestgedrag tegen te gaan.

Ons motto is: Op de Dobbelsteen wachten we niet op een goede dag, maar we maken er zelf een goede dag van.

Team van de Dobbelsteen.

Hoofdstuk 1: Uitgangspunten

1.1 Pijlers

De pijlers Veiligheid, Vertrouwen en Vorming zijn voor onze school de basis wanneer we het hebben over het pedagogisch klimaat.

Aan de pijlers wordt inhoud gegeven door verschillende begrippen, zoals verwoord, in het schema. Bij deze begrippen horen concrete gedragingen, die verwacht worden van de leerkrachten, de leerlingen en de ouders. Wanneer deze concrete gedragingen door de leerlingen, de leerkrachten en de ouders eigen gemaakt worden, zullen zij groeien in hun zelfvertrouwen en zal er een gevoel van saamhorigheid ontstaan. De leerlingen, leerkrachten en ouders zullen zich dan 'thuis' voelen op de Dobbelsteen en volop gelegenheid krijgen zichzelf te ontwikkelen. (Lees voor leerkrachten ook onderwijsassistenten)

Hieronder zijn de pijlers schematisch weergegeven met de begrippen, die betrekking hebben op de pijler. In de volgende paragrafen zijn de pijlers met hun begrippen concreet uitgewerkt in het gedrag van leerkracht, ouders en leerlingen.

Veiligheid	Vertrouwen	Vorming
Respect Rust Regelmaat	Verantwoordelijkheid Ruimte geven	Zelfstandigheid Competentiegevoel Zelfredzaamheid
Zelfvertrouwen Saamhorigheid		

1.2 Pijler veiligheid

Veiligheid	Vertrouwen	Vorming
Respect Rust Regelmaat	Verantwoordelijkheid Ruimte geven	Zelfstandigheid Competentiegevoel Zelfredzaamheid
Zelfvertrouwen Saamhorigheid		

1.2.1 Pijler veiligheid met het begrip respect

Leerkrachtgedrag	Leerlinggedrag	Gedrag ouders
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebruikt geen fysiek contact om leerlingen te corrigeren of de veiligheid moet in het geding zijn. ▪ Gebruikt geen non-verbaal gedrag om anderen te kwetsen. ▪ Spreekt collega's, leerlingen en ouders aan zoals hij/zij zelf aangesproken wil worden. ▪ Elkaar aankijken als je iemand aanspreekt. ▪ Houdt zich aan gemaakte afspraken incl. parkeerbeleid, rookbeleid. ▪ Praat met anderen, niet over anderen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is geen fysiek contact waardoor de ander pijn heeft. ▪ Gebruikt geen non-verbaal gedrag om anderen te kwetsen. ▪ Spreekt andere leerlingen, ouders en leerkracht aan zoals hij/zij zelf aangesproken wil worden. ▪ Elkaar aankijken als je iemand aanspreekt. ▪ Houdt zich aan gemaakte afspraken. ▪ Praat met anderen en niet over anderen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebruikt geen fysiek contact om leerlingen te corrigeren of de veiligheid moet in het geding zijn. ▪ Gebruikt geen non-verbaal gedrag om anderen te kwetsen. ▪ Spreekt leerkrachten en leerlingen en andere ouders aan zoals hij/zij zelf aangesproken wil worden. ▪ Elkaar aankijken als je iemand aanspreekt. ▪ Houdt zich aan gemaakte afspraken incl. parkeerbeleid, rookbeleid. ▪ Praat met anderen en niet over anderen. ▪ Spreekt kinderen van andere ouders niet aan, maar gaat naar de ouders of de leerkracht

1.2.2 Pijler veiligheid met het begrip rust

Leerkrachtgedrag	Leerlinggedrag	Gedrag ouders
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spreekt leerlingen en ouders op een rustige toon aan. ▪ Kalmeert de leerlingen als deze in paniek is. ▪ Houdt toezicht op de naleving van de regels door de leerlingen. ▪ Reageert rustig op situaties, voorvallen. ▪ Maakt afspraken met de leerlingen die de rust waarborgen over hoe ze zich moeten gedragen in klas. ▪ Leerkracht beweegt zich rustig door de school/klas. ▪ Leerkracht zorgt voor een rustige uitstraling van het lokaal en de school. En dat het schoon en opgeruimd is. ▪ Praat op rustige toon (volume). ▪ Tijdens de les elkaar niet storen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spreekt op een rustige toon tegen medeleerlingen en leerkrachten. ▪ Rustig lopen en praten in de gang en de klas. ▪ Nadenken voor je reageert. ▪ Past gedrag, werkwijze, handelen aan wanneer er correctie gegeven wordt. ▪ Leerlingen brengt structuur aan in 'eigen' spullen op school (kapstok, tas, kastje, tafeltje). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spreekt leerkrachten en leerlingen op een rustige toon aan. ▪ Verlaten de klas voordat de bel gaat. ▪ Ondersteunen de gemaakte afspraken tussen leerkrachten en leerlingen. ▪ Komen niet onnodig de school binnen. ▪ Spreken leerkrachten op een daarvoor geschikt moment (rustig) aan (na schooltijd). ▪ Ouders van groep 1-2 beperken zich tot het aandacht schenken aan de (hun) kinderen tijdens de inloop. ▪ Bewegen zich rustig in en om de school.

1.2.3 Pijler veiligheid met het begrip regelmaat

Leerkrachtgedrag	Leerlinggedrag	Gedrag ouders
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Neemt aan het begin van de dag het programma door. ▪ Maakt gebruik van een vast dagritme/pictogrammen en houdt vast aan vaste gebruiken. ▪ Gebruikt zoveel mogelijk dezelfde dagindeling. ▪ Voert dagrituelen, regels en afspraken consequent uit. ▪ Geeft aan het begin van het schooljaar aan wat de consequenties zijn van het niet bij hebben van huiswerk, gymspullen, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorgt dat hij/zij huiswerk, gymspullen, zwemspullen of andere benodigdheden bij zich heeft. ▪ Leerling houdt zich aan de rituelen, regels en afspraken. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorgen dat de leerlingen op tijd op school zijn en opgehaald worden. ▪ Informeren indien gewenst naar het wel en wee van de (hun) kinderen op school. In ieder geval doen ze dit tijdens de rapportgesprekken.

1.3 Pijler vertrouwen

Veiligheid	Vertrouwen	Vorming
Respect Rust Regelmaat	Verantwoordelijkheid Ruimte geven	Zelfstandigheid Competentiegevoel Zelfredzaamheid
Zelfvertrouwen Saamhorigheid		

1.3.1 Pijler vertrouwen met het begrip verantwoordelijkheid

Leerkrachtgedrag	Leerlinggedrag	Gedrag ouders
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Komen afspraken na die gemaakt zijn met de teamleden, leerlingen en ouders. ▪ Als dit niet lukt vraagt de leerkracht tijdig hulp. ▪ Beargumenteren hun keuzes, met betrekking tot wat ze doen en zeggen, naar leerlingen en ouders. ▪ Laten leerlingen beargumenteerde keuzes maken. ▪ Laat de kinderen merken/weten dat je ze vertrouwt en spreek dit ook uit. ▪ Is nooit met één leerling in een afgesloten ruimte. ▪ Zorgt voor het sluiten van de deuren. ▪ Houdt overzicht over de groep en in de pauzes wordt gesurveilleerd. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verzorgen hun eigen werk netjes. ▪ Zorgen dat alle spullen in de klas netjes en heel blijven. ▪ Melden bij de leerkracht wanneer er iets kapot is. ▪ Zorgen dat de andere leerlingen zich ook 'thuis' voelen op school door belangstelling te tonen, elkaar te helpen en naar elkaar te luisteren. ▪ Leerlingen beargumenteren hun keuzes. ▪ Leerlingen voelen zich sterk en stralen dit uit door zelfbewust met hun taak om te gaan. ▪ Zorgt voor het sluiten van de deuren. ▪ Zorgt dat hij/zij op tijd binnen is. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemaakte afspraken nakomen. ▪ Zorgdragen voor het terugbezorgen van briefjes, rapporten e.d. ▪ Leerkrachten op tijd aanspreken als er iets met leerlingen is. ▪ Ouders hebben de verantwoordelijkheid om hun kind op te voeden. ▪ Staan achter de visie van de school. ▪ Zorgt voor het sluiten van de deuren. ▪ Bezoeken onder schooltijd alleen op afspraak de school. ▪ Een signalerende rol met betrekking tot ongewenst gedrag en bespreken dit bij voorkeur met de betreffende ouder of leerkracht.

1.3.2 Pijler vertrouwen met het begrip ruimte geven

Leerkrachtgedrag	Leerlinggedrag	Gedrag ouders
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Open staan voor een andere mening. ▪ Leerlingen vrijheid geven om eigen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Open staan voor de mening van een andere leerlingen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Open staan voor de mening van anderen. ▪ Geven de leerkracht en de school

indeling van werk, eigen keuzes te maken, passend bij hun leeftijd. <ul style="list-style-type: none"> Aangeven dat leerlingen fouten mogen maken. 	<ul style="list-style-type: none"> Maken eigen keuzes aan de hand van de verschillende mogelijkheden die de leerkracht aanbiedt. 	vertrouwen door te informeren naar hun kind bij de leerkracht. <ul style="list-style-type: none"> Ten overstaan van de kinderen gaat de ouder geen confronterend gesprek met de leerkracht aan.
---	---	--

1.4 Pijler vorming

Veiligheid	Vertrouwen	Vorming
Respect Rust Regelmaat	Verantwoordelijkheid Ruimte geven	Zelfstandigheid Competentiegevoel Zelfredzaamheid
Zelfvertrouwen Saamhorigheid		

1.4.1 Pijler vorming met het begrip zelfstandigheid

Leerkrachtgedrag	Leerlinggedrag	Gedrag ouders
Leerkracht probeert zelf nieuwe werkvormen en materialen uit. <ul style="list-style-type: none"> Sturen de leerlingen in het zelf bedenken van oplossingen door: te stimuleren dat de leerlingen eerst zelf het probleem proberen op te lossen, na te vragen wat de leerlingen kan doen als je iets niet weet of kan. Leren werken met taken waarbij de zelfstandigheid bevorderd wordt. 	<ul style="list-style-type: none"> Leerlingen nemen eigen beslissingen, maken keuzes op takenkaart, afhankelijk van hun leeftijd. De leerlingen weten wat en hoe ze iets moeten doen. Proberen eerst zelf problemen op te lossen. Vraagt eerst hulp bij medeleerlingen. Werkt zelfstandig aan takenkaart. Werkt volgens gemaakte afspraken. 	<ul style="list-style-type: none"> Sporen hun kinderen aan om problemen zelf op te lossen. Laten hun kinderen vanaf groep 3 zelfstandig de school in gaan. Uitzonderingen daargelaten, wanneer een ouder kort iets door wil geven aan de leerkracht.

1.4.2 Pijler vorming met het begrip competentiegevoel

Leerkrachtgedrag	Leerlinggedrag	Gedrag ouders
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Complimenten geven aan leerlingen, ouders en collega's. Hierdoor krijgen met name de leerlingen het gevoel dat 'ze het kunnen'. ▪ Leerlingen stimuleren taken op te pakken en vertrouwen uitspreken dat ze het kunnen uitvoeren. ▪ Positief corrigeren. ▪ Praat positief over leerlingen, ouders en collega's. ▪ Geven tijdig aan de ouders aan of het met hun kind goed of juist niet goed gaat. Indien nodig worden de nodige maatregelen genomen. ▪ Laten modelgedrag zien. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elkaar complimenten geven. ▪ Elkaar helpen. ▪ Samenwerken. ▪ Stralen zelfvertrouwen uit wanneer ze taak uitvoeren. ▪ Verwoorden wat ze wel en/of niet kunnen. ▪ Laten modelgedrag zien. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ook naar de leerkracht komen als het goed gaat. ▪ Eigen kinderen positief stimuleren. ▪ Geven de kinderen door positieve opmerkingen het gevoel dat 'ze het kunnen'. ▪ Praten positief over de school. ▪ Geven tijdig aan of het met hun kind goed of juist niet goed gaat. ▪ Laten modelgedrag zien.

1.4.3 Pijler vorming met het begrip zelfredzaamheid

Leerkrachtgedrag	Leerlinggedrag	Gedrag ouders
------------------	----------------	---------------

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zelf problemen proberen op te lossen. ▪ Zelf met verschillende oplossingen komen en uitproberen. ▪ Weet waar (bij wie) hij/zij moet zijn voor hulp. ▪ Geeft leerlingen de gelegenheid, tijd en ruimte om zelf dingen op te lossen en uit te voeren. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niet te snel vragen stellen. ▪ Kleine problemen zelf oplossen. ▪ Voeren zelfstandig taken uit (zelf jas dicht doen, aankleden e.d.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Komen naar de juiste personen als er problemen zijn. ▪ Komen met een reëel (aanvaardbare) emotie op voor hun kind. ▪ Geven kinderen de gelegenheid, tijd en ruimte om zelf dingen op te lossen en uit te voeren.
--	--	--

Hoofdstuk 2: Werkwijze

Op OBS De Dobbelsteen besteden we heel bewust aandacht aan het aanleren van goed gedrag. We werken vanuit de methode Kanjertraining.

Tijdens onze wekelijkse lessen leren we leerlingen aan wat wij verstaan onder goed gedrag, zodat leerlingen weten wat we van ze verwachten. Niet alleen wat voor gedrag we verwachten in de klas, maar ook tijdens het buiten spelen en buitenschoolse activiteiten. Dit doen we door dergelijke activiteiten voor te bespreken en na te bespreken.

2.1 Kanjertraining

Kanjertraining is gebaseerd op de principes vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect en gaat over het bevorderen van onderling vertrouwen in groepen. Vertrouwen is de basis voor het creëren van rust in de klas, het stimuleren van sociale veiligheid en een prettig schoolklimaat. De Kanjertraining bestaat uit een serie lessen met bijbehorende oefeningen om de sfeer in de klas goed te houden (preventief) of te verbeteren (curatief).

Alle medewerkers, ouders en kinderen leren op een respectvolle manier met elkaar om te gaan. Met de Kanjertraining leren kinderen, leerkrachten en ouders zich op een positieve manier te handhaven in sociaal stressvolle omstandigheden. Onder het motto: wat je meemaakt is interessant, vervelend of naar, maar hoe je ermee omgaat is belangrijker, dat vormt je. Doe je best er iets van te maken. Zoek oplossingen waarmee je elkaar en de situatie recht doet. Oplossingen die in de toekomst houdbaar zijn.

Op onze school hebben alle leerkrachten een kanjerlicentie en hebben we twee kanjercoördinatoren. Pepijn Battes en de anti pest coördinator Angelique Sannes. De Kanjer-coördinatoren weten de Kanjertraining in de school te borgen en monitoren de ontwikkelingen rondom het pedagogisch klimaat op school.

2.2.1 KanVAS

We volgen de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen door gebruik te maken van KanVAS, dat erkend is door de Cotan en door de Onderwijsinspectie wordt gebruikt om de sociale opbrengsten bij kinderen te meten. Zowel leerkrachten als leerlingen vanaf groep 5 vullen vragenlijsten in over hun ontwikkeling. Daarnaast wordt ook de sociale veiligheid van de leerlingen gemeten. De Kanjercoördinatoren monitoren de voortgang van de resultaten van leerlingen en indien nodig zetten leerkrachten, samen met ouders en kinderen, acties uit.

2.2 Een positieve sociale omgeving.

Het team van OBS De Dobbelsteen vindt het belangrijk om heel bewust aandacht te besteden aan het creëren van een positieve, sociale omgeving. Dat doen we door rekening te houden met groepsdynamica. Dit betekent in de praktijk dat de leerkrachten in de gaten houden in welke fase van groepsvormingsfase hun groep zit en wat voor activiteiten daarbij aansluiten. Door activiteiten aan te bieden die passen bij de fase waarin de groep zit, vindt positieve groepsvorming plaats. Ook wordt gekeken naar de rollen die leerlingen aannemen en of die rol past bij de leerling en bijdraagt aan positieve groepsvorming. Zo niet, wordt ook overlegd met de Kanjer coördinatoren en worden er activiteiten aangeboden om de rollen om te buigen. De IB-er wordt op de hoogte gesteld.

De eerste fase van groepsdynamica is het belangrijkste om een positieve groep te vormen. Vandaar dat in alle groepen op De Dobbelsteen tijdens de eerste 6 weken van het schooljaar dagelijks een activiteit wordt gedaan die past bij het kennismaken van de groep. We noemen dit de Gouden Weken. Herhaling hiervan vindt plaats in de zgn. Zilveren Weken die in januari plaatsvinden. Deze weken worden georganiseerd, gemonitord en geëvalueerd onder begeleiding van de Anti-pest coördinator. In het kader van groepsdynamica worden ook in alle groepen klassenregels opgesteld door de leerlingen. Deze hangen bij de deur van de groep, zodat iedereen er steeds aan herinnerd wordt wat de regels van de betreffende groep zijn.

Hoofdstuk 3: Het pedagogisch protocol als basis voor het Anti-pestprotocol.

Ons pedagogisch protocol/ pestprotocol vormt de verklaring van alle medewerkers van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaat aanpakken. OBS de Dobbelsteen wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

Op OBS De Dobbelsteen besteden we veel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen en het aanleren van goed gedrag. Toch kan het voorkomen dat een leerling wordt gepest.

In een dergelijk geval is het van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet, dat er een ernstig probleem in zijn of haar groep is. In een klimaat waarin het pesten wordt gedoogd, worden ook de pedagogische structuur en de veiligheid aangetast. Voor OBS De Dobbelsteen is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. Dit protocol is de vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt aan alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

De Wet Veiligheid op school (2015) verplicht scholen om te zorgen voor de sociale veiligheid. Ze moeten zich inspannen om pesten tegen te gaan, wat minimaal bestaat uit de onderstaande onderdelen:

Scholen:

- Voeren een sociaal veiligheidsbeleid
- Hebben een aanspreekpunt voor leerlingen en ouders waar pesten gemeld kan worden. Dit zijn Angelique Sannes, antipest coördinator, en de Kanjer coördinatoren Pepijn Battes
- Hebben iemand om het antipestbeleid op school te coördineren. Dit zijn Angelique Sannes, antipest coördinator en de Kanjer coördinatoren Pepijn Battes en Laura van Tilburg.
- Volgen de beleving van veiligheid en het welzijn van hun leerlingen, zodat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school.

3.1 Uitgangspunten bij het pestprotocol

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordigers van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaat aanpakken.

OBS De Dobbelsteen wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

3.1.1 Algemene uitgangspunten

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvinden, ervaren we dat als een dilemma op onze school, zowel voor leerkrachten als voor ouders en kinderen: de gepeste kinderen, de pesters en de groep “zwijgende” kinderen.
2. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als ongewenst gedrag en niet geaccepteerd wordt ervaren.
3. Alle medewerkers moeten pestgedrag tijdig signaleren en hierop reageren. De eerste verantwoordelijkheid ligt bij de leerkrachten. Alle medewerkers stemmen af in regels en afspraken.
4. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer optreedt, voert de school de uitgewerkte procedure uit.
5. Bij ons op school zijn twee vertrouwenspersonen aangesteld. Dit zijn juf Lian Dekkers en meneer Pepijn Battes. Juf Angélique Sannes is anti-pestcoördinator. Het eerste aanspreekpunt voor de leerling en ouders is in principe de groepsleerkracht.
6. Dit pestprotocol wordt door het team en de oudervertegenwoordiging van de MR onderschreven en ook aan alle ouders ter inzage aangeboden.

3.1.2 Pestprobleem als incident

Pesten begint altijd als incident. Daarom is het belangrijk om ieder signaal serieus te nemen. Het signaal komt van leerlingen, van ouders of van collega's. Leerkrachten nemen het signaal serieus en bespreken het eventueel met de IB-er of de antipest coördinator.

Stap 1: Informatie verzamelen

- Nadat de leerkracht het signaal heeft ontvangen, wordt gestart met het verzamelen van informatie bijvoorbeeld d.m.v. gesprekken met de betrokkenen. Deze gesprekken kunnen eventueel ook door de antipest coördinator gevoerd worden.

Stap 2: Eenvoudige concrete maatregelen

- Als de informatie is verzameld wordt bepaald welke concrete maatregelen genomen worden om het pesten te stoppen en te voorkomen dat het een structureel karakter krijgt. Met de betreffende leerlingen wordt een gesprek gepland.

De pester en gepeste gaan, onder begeleiding van de leerkracht of antipest coördinator met elkaar in gesprek en zij maken samen afspraken. Op deze manier hebben leerlingen eigenaarschap over de situatie. Leerlingen leren op deze manier naar hun eigen handelen

kijken en ontwikkelen zelfbewustwording. De pester leert wat de impact van zijn/haar handelen heeft en de gepeste leert aan te geven wat het pesten met hem/haar doet. Zij luisteren goed naar elkaar en maken samen afspraken. De leerkracht of antipest coördinator monitort of de afspraken worden nagekomen, na twee weken vindt een evaluatiegesprek plaats met de leerlingen en de leerkracht of antipest coördinator.

- De pestsituatie en de gemaakte afspraken worden bij beide leerlingen in Parnassys Genoteerd.
- Mocht er onvoldoende resultaat behaald worden dan worden de antipest coördinator en de IB-er ingeschakeld voor advies of actief handelen. Er wordt een plan van aanpak opgesteld en ouders worden op de hoogte gebracht.
- Indien nodig, wanneer het pesten een groepsproblematiek is, worden duidelijke afspraken gemaakt met de groep over speel- en werkmomenten, zowel voor- als achteraf. Ook wordt de antipest coördinator ingeschakeld voor advies of groep interventies.

3.1.3 Pestproblematiek met een structureel karakter

Wanneer het pesten een structureel karakter (tweemaal een incident) heeft aangenomen, moet het probleem op schoolniveau en groepsniveau worden aangepakt. Wij registreren dit in Parnassys, de antipest coördinator wordt hierbij betrokken en we doen dit aan de hand van de volgende stappen:

Stap 1:

- Indien mogelijk inbreng signaal structurele pestproblematiek in parallelgroepen, anders in de bouw. De collega's van de parallelgroepen worden betrokken bij de aanpak van de problematiek met als doel verbetering van de groeps sfeer en versterking van het gevoel van veiligheid in de groep, op het plein en in de school.

Stap 2: De oriëntatiefase: beeldvorming probleem

- De leerkracht of antipest coördinator voert een gesprek met de betrokken leerlingen en legt dit schriftelijk vast in Parnassys. Vervolgens vindt er met de leerkracht of antipest coördinator en ib-er en/of de directie een gesprek met ouders plaats. Middels informatie door leerkracht, IB-er of directeur wordt een duidelijk beeld gevormd van de wijze waarop het kind en de ouders de pesterijen beleven. Leerkrachten of antipest coördinator observeren binnen en buiten de groep in diverse situaties.

Stap 3: Bouwoverleg: brainstorm suggesties/plan van aanpak

- Aan de hand van de ingebrachte gegevens kunnen de bouwcollega's en ib-er/directie of de antipest coördinator middels een intervisie methode een plan van aanpak schrijven voor de pestproblematiek.

Stap 4: Terugkoppeling naar ouders/verzorgers.

- Ouders/verzorgers worden ingelicht over het plan van aanpak.

Stap 5: Interventies / actiefase

- De gekozen afspraken en specifieke activiteiten worden structureel uitgevoerd op groeps- en/of schoolniveau.

Stap 6: Evaluatie in de bouwvergadering

- In de bouwvergadering worden de bevindingen en resultaten van de interventies besproken. Op grond hiervan wordt bekeken welke nieuwe activiteiten zinvol zijn geweest en effectief zijn gebleken. Indien nodig wordt er hulp van externe deskundigen ingeroepen. De antipest coördinator en ib-er spelen hierin een

belangrijke rol. De ouders krijgen feedback in de vorm van een mondelinge toelichting door de leerkracht, antipest coördinator en ib-er/directie.

Eventuele vervolgstappen:

Bij aanhoudend pestgedrag wordt ervoor gekozen worden om andere interventies in te zetten.

Dit wordt overlegd met ouders, leerkrachten, antipest coördinator en ib-er en directie.

3.2 Begripsomschrijvingen plagen en pesten

Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen? We spreken over plagen wanneer kinderen gelijkwaardig zijn, het hoort bij het groeien. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren de kinderen om met allerlei conflicten om te gaan.

Pesten is structureel en drijft kinderen tot wanhoop. Het is een systematische, psychologische of fysieke handeling van (verbaal) geweld door een leerling of een groep van leerlingen ten opzichte van één of meer andere leerlingen, die (niet langer) in staat is/zijn om zichzelf te verdedigen. In geval van pesten hebben alle partijen hun eigen probleem.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

Verbaal:

Vernederen, schelden, (be)dreigen of belachelijk maken.

Fysiek:

Trekken, duwen, spugen, schoppen, laten struikelen, krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

Een kind achterna blijven lopen of opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of ergens klemzetten, dwingen om bezit af te geven, dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie en uitsluiten:

Steun zoeken bij andere kinderen dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingen, het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Stelen of vernielen van bezittingen:

Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed of beschadigen en kapotmaken van spellen.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie.

3.4 Digitaal pesten

Er zijn tegenwoordig diverse soorten media zoals laptops en mobiele telefoons waarmee we met elkaar in contact kunnen komen via Facebook, WhatsApp, YouTube, Instagram, Snapchat en ga zo maar door. Het pesten via deze digitale media wordt digitaal pesten of cyberpesten genoemd. Digitaal pesten heeft net zoals 'gewoon' pesten in de meeste situaties ook ernstige gevolgen voor de gepeste persoon. Digitaal pesten kan harder zijn, er is geen direct fysiek contact tussen pester en gepeste waardoor de pester veel meer durft te zeggen. Ook kan digitaal pesten 24/7 doorgaan. Het invlevingsvermogen en de sociale kennis van bepaalde kinderen is zo zwak dat ze niet beseffen wat ze anderen aan doen.

3.4.1 Digitaal pesten en school

De school kan ook geconfronteerd worden met de consequentie van dit digitaal pesten. De kans bestaat dat kinderen het de volgende dag met woorden of zelfs met fysiek geweld willen uitvechten. Soms durven ze juist niet meer naar school te gaan. Op school proberen we deze wantoestanden te voorkomen.

De leerkrachten willen daarom weten wat hun leerlingen achter de computer doen. Chatten en e-mailen zijn op school verboden. Ook het bezoeken van niet school gerelateerde pagina's valt hieronder.

Door middel van gesprekken in de klas wijzen wij de kinderen op de gevaren van internet en op het juiste gebruik van het internet. Ook zijn er voor groep 6, 7 en 8 mediawijsheidlessen.

Obs de Dobbelsteen heeft een protocol Sociale Media.

In het schoolgebouw staan de mobiele telefoons van de leerlingen uit.

3.4.2 Algemene adviezen voor ouders

- Zorg dat u weet waarover u het heeft. Ga zelf chatten, surfen, downloaden en zoeken. U leert zien welke risico's er voor uw kind zijn, maar ook hoe leuk internetten is voor kinderen.
- Begeleid uw kind. Leer uw kind om te gaan met de favorietenlijst. Zo komt u ook op een natuurlijke manier te weten welke ontdekkingen uw kind heeft gedaan.
- Praat over internet. Vertel uw eigen ervaringen en vraag kinderen wat zij allemaal doen en meemaken. Bouw wederzijds vertrouwen op.
- Installeer een goede virusscanner en firewall.
- Zet de computer voor kinderen op een zichtbare plaats. Zo heeft u meer zicht op het internetgebruik van uw kind en bent u in de buurt al er iets vervelends gebeurt.
- Maak afspraken met uw kind(eren) over wat ze wel en niet mogen op de computer.
- Wees erbij als uw kind lid wordt van een site.
- Om spelletjes en andere leuke dingen te doen op een site, moet je je soms registreren. Als u erbij bent kunt u zien waar de gegevens naar toe gaan.
- Zorg dat uw kind nooit persoonlijke informatie op internet geeft. Leer uw kind om altijd een schuilnaam te gebruiken, dat is heel gebruikelijk op internet. Leg uw kind uit geen namen, telefoonnummers of adres ergens achter te laten, zelfs niet op een eigen homepage.

3.4.3 Algemene adviezen voor de leerling

- Laat je ouders en/of leerkracht zien dat je digitaal gepest wordt.
- Zorg voor bewijsmateriaal, sla het op en/of print het uit.
- Zorg dat je zelf niet terug pest, de ander kan jouw bericht ook opslaan.

3.4.4 Op internet is veel informatie te vinden over digitaal pesten:

- www.mediaopvoeding.nl
- www.stopdigitaalpesten.nl
- www.pestweb.nl
- www.digibewust.nl
- www.meldknop.nl

3.5 Tot slot.

3.5.1 De concrete pedagogische invulling als handvat van het pestprotocol:

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel vinden wij het belangrijk om in zaken als pestgedrag duidelijk te monitoren hoe het verloop van een casus wordt behandeld want er is veel tijd mee gemoeid en er zijn ook vele betrokkenen. Uiteindelijk gaat het om het structureel borgen van veiligheid. Bovenstaande tekst geeft concrete invullingen en handreikingen in het pedagogisch handelen vanuit de professionele schoolomgeving. De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol.

Indien een leerling een pestprobleem niet aan de leerkracht durft te vertellen, kan de leerling naar een leerkracht van eigen keuze gaan. Deze leerkracht, een zogenaamde vertrouwenspersoon voor de kinderen, koppelt het probleem vervolgens terug naar de direct betrokken leerkracht alsmede de schoolleiding van de school. Leerlingen van Obs de Dobbelsteen kunnen ook een briefje in een gesloten kastje in de school stoppen. Zij kunnen ook melding doen bij de antipest coördinator. Geheimhouding van het pestprobleem moet bij terugkoppeling gewaarborgd zijn.

3.5.2. De belangrijkste regel bij een pestsituatie luidt:

Word je gepest, praat er thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden!

De 10 gouden regels vanuit het pestprotocol samengevat voor de kinderen zijn:

1. Je beoordeelt andere kinderen niet op hun uiterlijk.
We accepteren elkaar hoe we eruitzien.
2. Je sluit een ander kind niet buiten van activiteiten.
Iedereen mag meedoen.
3. Je komt niet zonder toestemming aan de spullen van een ander kind.
Je vraagt aan de ander of je zijn spullen mag gebruiken.
4. Je scheldt een kind niet uit en je verzint geen bijnamen.
Je noemt elkaar bij de naam en praat vriendelijk met elkaar.

5. Je lacht een ander kind niet uit en je roddelt niet over andere kinderen
Je luistert serieus naar wat de ander zegt en geeft op correcte manier feedback.

7. Je bedreigt elkaar niet en je doet elkaar geen pijn.
Je helpt elkaar als er een probleem is en we raken elkaar alleen vriendelijk aan.

8. Je accepteert een ander kind zoals hij of zij is.
We helpen en waarderen elkaar.

9. Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen. Als je zelf ruzie hebt, praat het eerst uit lukt dat niet dan meld je dat bij de leerkracht of onderwijsassistent.
Kinderen en leerkracht werken aan een plezierige sfeer en willen een fijne groep zijn waarbinnen we goed met elkaar kunnen praten en opschieten.

10 Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan vertel je dat aan de leerkracht of onderwijsassistent.
Dat is dan geen klikken!
We ondersteunen en helpen elkaar.

Slotwoord.

Middels dit pedagogisch protocol en alle daarin beschreven afspraken willen we een basis neerzetten voor een veilige sociale omgeving op de Dobbelsteen.

We realiseren ons dat een protocol nooit een antwoord zal geven op alle situaties en dat sociale interactie en daaraan gerelateerde activiteiten in breedste zin van het woord 'mensenwerk' blijft.

We hopen dan ook door in professionele dialoog met medewerkers, leerlingen en ouders te blijven borg te kunnen blijven staan voor een fijne school.

We behandelen de ander, zoals de ander behandeld wil worden.

Namens het team,

Rob Jiskoot
Directeur.